

Sylvester Lajos: Tusványosmarosfélszigeti kutyakalangya (2) (gondola.hu, 2003. július 16.)

A "kutyakalangya" szót a szótárak nem jegyzik, lexikonokban sincs ilyen szócikk, pedig falusi gyermekkorunk játékos szórakozásai közé tartozott, amikor, rendszerint füves, gyepes terepen az utcabéli gyerekek egymás hegyén-hátán mászkálva egy kupacba, kalangyába halmozták magukat. Egyféle csoportos szabadfogású birkózás volt ez. Nem véletlen, hogy a Bálványosi Nyári Szabadegyetem és Diáktáborról és a marosvásárhelyi Félszigeti Buliról gyermekkorom kutyakalangyái jutnak eszembe. Az egymás hegyén-hátán levés, az egymásra szervezés, az ekörül kialakult zenebona és perpatvar: kutyakalangya.

A félszigeti buli szervezői és ezek istápolói tiltakoznak, illetve szabadkoznak az "ellenrendezvény" minősítéstől.

A tusványosiak azt írják, mondják: immár tizennegyedik alkalomkor mindig is július utolsó teljes hetén szervezték a szabadegyetemet, az idén már februárban közzétették az egyéb erdélyi nyári nagyrendezvényekkel egyeztetett időpontot. Gusztustalan pártütésnek, az új politikai kurzushoz csatlósként felzárkózók manőverének minősítik a víkendtelepi "bulizást". Kevés pénzzel, "csak azért is alapon" az idén olyan "Tusványost" akarnak szervezni, amilyen még nem volt. A program - elsősorban az előadások - valóban imponálóak: Schöpflin György londoni professzor lesz az idén az Európa sátor házigazdája, Bálványos az egyetlen olyan erdélyi ifjúsági tömegrendezvény, amelyen jeles román értelmiségiek rendszeresen megjelennek. Az idén Andrei Marga, volt oktatásügyi miniszter jelenlétére számítanak, kormányzati váltásoktól függetlenül rendszeres vendégük volt Adrian Severin, Smaranda Enache, Nicolae Manolescu. Tőkés László, Németh Zsolt és, elsősorban Orbán Viktor hagyományos jelenléte emeli a "felhozatal" minőségét.

A szervezők arra számítanak, hogy Orbán Viktor programzáró jelenléte ezeket vonz Tusnádfürdőre. Az ellenzéki szerep, úgy vélik, most háromszorosan is hasznára válik a rendezvénynek.

Igen, a kutya itt van eltemetve: az ellenzéki szerepvállalás az, ami két kormányzatot - a magyart és román - , és, találmra mondjuk, legalább négy pártot "zavar". (!)

A sajtóközleményekből kiderül, hogy az egyensúlyra kényesen vigyázó Illyés Közalapítvány a marosvásárhelyi Félsziget Ifjúsági és Diákfesztiválra ugyanakkora összeget szán, mint a Bálványosi Nyári Szabadegyetem és Diáktáborra: egyenként másfél - másfél millió forintot. Az Illyés Közalapítványnál érvényesítették azt a szempontot, hogy a tusnádfürdői rendezvény nem egy jobboldali politikai manőver része, hanem az egész magyarság, a román és magyar értelmiség együttgondolkodásának előmozdítása végett is fontos. A magyar állam támogatása, ha elfogadják a két rendezvény azonos súlyát, - amit sokan kétségbe vonnak -, akkor arányos. A romániai források számbavétele után viszont változik a pénzügyi háttér képe. A " félszigeti buli" társszervezője a magyarországi MIÉRT, ez a Gyermek- Ifjúsági és Sportminisztériumnál pályázott, egyes források szerint az igényelt tízmilliónyi forintból 4,5 milliót megszavaztak. A Félsziget a romániai Communitás Alapítványtól - az RMDSZ kezelte román állami forrás 120-140 millió lejes támogatásra számít.

A Bálványosi Nyári Szabadegyetem és Diáktábor számára ezek a források eldugultak. Ez egyébként, geológiai vonatkozásban a rendezvény névadó fürdőtelepén, Bálványosfürdőn, gyakori jelenség, a gyógyfürdők és ásványvízforrások vizének a "megszökése", elapadása. Ennek a hosszan tartó szárazság mellett a fürdőtelep alatti rétegek geológiai kutatási célú többszöri "megfúrása" az oka. Ezt a jelenséget "képeznek le", illetve "társadalmasítanak" a támogatók?

Summa summarum: a Bálványost életetni kívánó vállalkozóktól is kerül némi pénz, a támogatások összértéke ekképpen meghaladja a két és fél millió forintnyi összeget. Ez a Fél-sziget támogatásával egybevetve valamivel több mint a magyar kormányzati támogatással és RMDSZ segédlettel a Fél-szigeten bulizók által elnyert támogatások egynegyede.

Sokan a "fél-szigeti buli" szervezőinek szövetkezését a Magyar Ifjúsági Értekezlettel (MIÉRT) azzal indokolják, hogy egy erdélyi ifjúsági szövetség vezetősége, mint amilyen a Kolozsvári Magyar Diák Szövetségé, ha pragmatikus, akkor az éppen regnáló kormányzatoktól kell "lenyúlnia/lenyalnia" a pénzt. Egyébként is - érvelnek, indokolnak- a diákévek, az egyetemi esztendő meg határozott időre, négy-öt esztendőre szabottak, és ha valaki diákvezetői tisztséget vállal, és "eredményt" akar felmutatni, akkor nem várhatja meg a "négy szűk esztendő elmúltát".

Erre az "érvre" internetes fórumokon van, aki Joseph Heller A 22-es csapdját idézi "Szinte bukfenc nélkül lehet beállítani a bünt erénynek, a rágalmat igazságnak, a pökhendiséget alázatnak, a kizsákmányolást emberségnek, a tolvajlást becsületnek, a kegyetlenkedést igazságszolgáltatásnak. Bárki megteheti: nem kell hozzá ész. Csak JELLEMTELENSÉG."

Tény az, hogy a "bálványosi gondolat" alá csúsztatott "fél-szigeti ellenrendezvény" az erdélyi magyarságot is megosztó "politikai bulivá" vált. A legújabb lapértesülések szerint Dorin Florea, Marosvásárhely polgármestere, - aki egyébként a magyarok szokásos széthúzása miatt lehetett a történelem során első ízben Székelyföld székes városának első román vezetőembere -, szóval Bernády György mai utóda nem lelkesedik a fél-szigeti rendezvényért, és a Víkendtelepen nem engedélyezi a "bulit." Az egy futballpályányival arrébb kijelölt terepen nincs kiépített infrastruktúra.

Bálványos után a körülmények kényszere és emberi mulasztás okán a "bálványosi gondolatot" is a szomszédba - Tusványosra - költöztető áttelepítés következett. Az idők során a polgári és a nemzeti értékek dominanciája hangsúlyozottabbá vált ugyan, de Erdélyben ez így természetes, a Bálványosvár fölött szikrázó nap is ezt sziporkázza, a rátelepedő köd is ezt pipálja. Igaz viszont, hogy a napi aktualitású politikai kampányszövegek nem mindig tettek jót a közép-kelet-európai rangú/rendű rendezvénynek, de ezek az illő vagy illetlen kiszólások szintjén maradtak, a lényeg a "bálványosi gondolat" tovább éltetése és kimunkálása volt.

Eleddig viszont a színhelyi változások nem jártak az eszmék és eszmények kicserélődésével. Ez, a jelek szerint, Tusványos esetében most sem következik be. Annak ellenére, hogy az újabb leágazás - a Fél-szigeti Buli - az anyagi forrás átbuggyantásával jár, a tusnádfürdői rendezvényt nem érheti "agykárosodás." A szellemi és művészi forrásokat nem csapolták meg, a táj, a történelmi környezet is és az együvé tartozók együttléte is hasonlatos maradt az eddigiekéhez.

A Kárpát-medencében arra is van történelmi tapasztalat, hogy a "nem kívánatos" rendezvényeket "ellenakciókkal" közömbösítik. Szent István Napját az Aratás Ünnepevel, az Angyalt Téalapóval. Erdélyben megpróbálták a csíksomlyói búcsút is ellensúlyozni egy népdal és néptánc fesztivállal.

Mintegy ellenhatásként Csíksomlyón ma félmilliókkal számlálják a népeket.

Ugyancsak július 21 - 26 között a románság egy órányi járásra, Marosfőre szervezett rendezvényt, Az összrománság és az európai integráció címen.

A Bálványosi Nyári Szabadegyetemet és Diáktábort talán ilyen körülmények között sem homályosítja el holmi mesterségesen keltett napfogyatkozás, és ha van is erre kísérlet, kormozott üvegen nézzük, hogy a szemünk világa ne károsodjék.